

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Riksarkivets yttrande över promemorian En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata

Riksarkivet har synpunkter på förslaget till gallringsbestämmelser i promemorian vilka redovisas i det följande.

Bestämmelse om gallring (s. 35-36.)

Riksarkivet avstyrker förslaget till gallringsbestämmelse i 14 § förslaget till förordning om djurhälsoregister. Riksarkivet föreslår att bestämmelsen istället utformas som en längsta tid för behandling av uppgifter i databasen.

Brister i den nu föreslagna regleringen

I 7 § p. 5 förslaget till förordning om djurhälsoregister anges forskning och epidemiologiska undersökningar som tillåtna ändamål för vilka uppgifter får behandlas. Uppgifter som är intressanta för forskning ska vanligtvis bevaras och den föreslagna gallringsregeln blir då inte möjlig att tillämpa.

Om regeringen ändå överväger att gå vidare med en gallringsregel i den 14 § behöver detta belysas ur fler perspektiv och motiveras betydligt tydligare, då gallring är en oåterkallelig åtgärd och utgör en inskränkning i offentlighetsprincipen. Detta också särskilt som det i förslaget anges att uppgifterna kan behövas för forskning.

Den ordning Riksarkivet föreslår dvs. att gallring och bevarande utgår från arkivlagens bestämmelser är överensstämmande med gällande regelverk då behandling enligt arkivlagen är förenlig med EU:s dataskyddsförordning.¹

Det saknas anledning att av integritetsskäl göra undantag från arkivlagens bestämmelser

Det saknas en analys av varför det är nödvändigt att göra undantag från arkivlagens regler om bevarande och gallring genom den föreslagna gallringsbestämmelsen.

¹ Prop. 2017/18:105 Ny dataskyddslag, s. 110 f.

Utifrån underlaget som redovisas i promemorian kan Riksarkivet inte se att det skulle behövas några särskilda bestämmelser om längsta tid för bevarande för att åstadkomma ett fullgott integritetsskydd för uppgifterna i databasen. Detta kan redan idag åstadkommas med det gällande arkivregelverket. Regelverket medger, efter föreskrifter från Riksarkivet, gallring av uppgifter som inte är nödvändiga att behandla för arkivändamål av allmänt intresse samtidigt som det säkerställer nödvändigt bevarande.

Däremot kan vissa integritetshöjande åtgärder behövas, såsom bestämmelser om sekretess, åtkomstskydd och sökbegränsningar. Det kan också vara nödvändigt att reglera hur länge uppgifterna får behandlas i databasen innan de antingen måste avskiljas för arkivering eller gallras enligt gällande arkivregelverk. Riksarkivet föreslår därför att den föreslagna gallringsbestämmelsen i 14 § förslag till förordning (2024:000) om djurhälsoregister ändras till en bestämmelse om längsta tid för behandling av uppgifter i databasen.

Med den utformning som Riksarkivet föreslår saknas det också skäl att bemyndiga Riksarkivet att meddela föreskrifter om bevarande. Uppgifterna skulle då få behandlas för arkivändamål av allmänt intresse i enlighet med artikel 5.1b i EU:s dataskyddsförordning och 8 § p. 2 förslag till förordning (2024:000) om djurhälsoregister. De måste dock avskiljas ur databasen.

En tydlig åtskillnad mellan arkiv- och dataskyddsreglering bör eftersträvas

Enligt Riksarkivet bör det göras en tydlig åtskillnad mellan arkiv- och dataskyddsregler.² Gallring av allmänna handlingar bör endast regleras av arkivlagen och arkivförordningen, samt de föreskrifter eller beslut som Riksarkivet meddelar. När syftet i stället är att skydda den personliga integriteten bör istället för gallring den yttersta gränsen för hur länge personuppgifterna får behandlas anges om detta behöver regleras utöver vad som följer av EU:s dataskyddsförordning. På så sätt görs en tydlig åtskillnad mellan dataskydds- och arkivrättsliga regler.

Att man skiljer på arkiv- och dataskyddsregler utgör idag den gängse ordningen vad gäller regleringen av personuppgiftsbehandlingen inom dataskyddsdirektivets område. Regeringen angav exempelvis i förarbetena till brottsdatalagen (2018:1177) att orden bevarande och gallring i de nya registerförfattningarna enbart borde användas i den betydelse som de har i arkivlagstiftningen, för att så långt som möjligt skilja mellan arkivrättsliga regler och regler om dataskydd.³ Orden bevarande och gallring används därför inte i t.ex. brottsdatalagen eller i lagarna om Tullverkets respektive Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, om inte arkivrättsliga regler avses. Även i flera av de nya

² Frågan belyses relativt utförligt i Arkivutredningens betänkande *Härifrån till evigheten – En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv*, SOU 2019:58, s. 243 ff.)

³ Se prop. 2017/18:232 s. 163 f.

registerförfattningarna inom EU:s dataskyddsförordnings område har man valt att tydligt skilja på arkiv- och dataskyddsregler.⁴

Beslut i detta ärende har fattats av riksarkivarie Karin Åström Iko efter föredragning av utredare Morgan Nordberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Fredrik Lindberg och avdelningschef tillika chefsjurist Jens Västberg deltagit.

Karin Åström Iko

Morgan Nordberg

⁴ Se t.ex. prop. 2022/23:34, *Utbetalningsmyndigheten*, s. 150, prop. 2022/23:41, *Bättre möjligheter för Skatteverket att göra dataanalyser och urval i folkbokföringsverksamheten*, s. 34 och *Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogden*, SOU 2023:100, del 1, s. 872 ff.